

УДК 347.965.42

Супрун Г. Б. – кандидат юридичних наук, докторант Науково-дослідного інституту публічного права, м. Київ

Характеристика загальноправових принципів процесу медіації та надання послуг у сфері медіації

Мета статті – проаналізувати наукові погляди вчених і норми чинного законодавства України, схарактеризувати загальноправові принципи процесу медіації та надання послуг у сфері медіації. Визначено, що принцип верховенства права безпосередньо пов'язаний з іншими загальноправовими принципами, які реалізуються під час здійснення процесу медіації та надання послуг у сфері медіації. Ідеться, передусім, про такі принципи: законність, рівність, забезпечення судового захисту прав, свобод та інтересів особи від протиправних посягань. Значення принципів процесу медіації та надання послуг у сфері медіації є надзвичайно важливим, оскільки їх належне формулювання та подальше законодавче закріплення є визначальним кроком на шляху формування аналізованого правового інституту в нашій державі. Обґрунтовано, що принципи законності й верховенства права в контексті процесу медіації та надання послуг у сфері медіації означають, що суб'єкти цих відносин мають діяти на підставі законодавчих приписів, які закріплені на рівні відповідного нормативно-правового акта з урахуванням його юридичної сили, є одними з основоположних принципів функціонування будь-якої правової інституції, а тому без сумніву повинні знайти своє законодавче закріплення в положеннях Закону України «Про медіацію». Сутність процесу медіації та надання послуг у сфері медіації пропонуємо визначити як сукупність закріплених у нормативно-правовому полі керівних основоположних засад, на підставі яких виникають і розвиваються процесуальні відносини між сторонами правового конфлікту та посередником у його вирішенні задля врегулювання на добровільних і взаємовигідних засадах.

Ключові слова: принцип; загальноправові принципи; медіація; надання послуг; верховенство права; законність; рівність.

Постановка проблеми. Становлення нових правових інституцій є доволі складним і тривалим процесом, на ефективності якого позначається значна кількість чинників. Це стосується й інституту медіації в нашій державі. Одним з визначальних чинників повноцінного запровадження інституту медіації в Україні є належне законодавче забезпечення цього процесу, тобто формування правових засад діяльності учасників таких правовідносин. Проте важливе значення мають процеси, пов'язані з визначенням і подальшим законодавчим закріпленням певних непорушних, основоположних ідей функціонування зазначеного інституту. Такі ідеї в наукових джерелах прийнято позначати як принципи. У юридичній літературі є значна кількість

підходів щодо визначення принципів інституту медіації, утім загальноприйнятою є їх поділ на загальноправові, міжгалузеві та галузеві. На жаль, межі цієї наукової публікації не дають змоги висвітлити зміст кожної з окреслених груп, а тому ми детально розглянемо саме першу з них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми процесу медіації та надання послуг у сфері медіації у своїх наукових дослідженнях аналізували: С. Є. Абламський, М. О. Баймуратов, І. О. Бут, Т. О. Голоядова, О. А. Глущенко, М. В. Колеснікова, А. Т. Комзюк, Н. В. Маловой, В. Ф. Погорілко, В. Я. Тацій, О. Ф. Фрицький, А. О. Шаповалова, Т. І. Шинкар та ін. Учені також акцентували увагу на принципах зазначеного інституту, однак лише поверхово. У жодній роботі комплексного дослідження загальноправових принципів процесу медіації та надання послуг у сфері медіації досі не здійснено.

Саме тому **мета** статті – схарактеризувати загальноправові принципи процесу медіації та надання послуг у сфері медіації.

Виклад основного матеріалу. Загальноправові принципи є одними з найважливіших для будь-якої легітимної діяльності. Їх законодавчо закріплено на рівні Основного Закону. Наявність таких принципів, про що цілком слушно зауважує Л. В. Могілевський, притаманна для всіх галузей права, оскільки вони визначають загальну спрямованість і найбільш істотні риси його змісту. З-поміж таких принципів учений виокремлює гуманізм, пріоритет прав людини та громадянина, законність, справедливість, рівність людей перед законом і судом тощо [1, с. 73]. У контексті здійсненого аналізу законопроектної роботи щодо визначення принципів процесу медіації та надання послуг у сфері медіації слід узагальнити, що саме загальноправові принципи найменше відображено. Зокрема, у жодному з проаналізованих законопроектів не закріплено такий принцип здійснення медіації та надання послуг у цій сфері, як верховенство права.

На підставі принципу верховенства права має бути побудована будь-яка легітимна діяльність, зокрема й та, що пов'язана з реалізацією процесу медіації та надання послуг у сфері медіації. Безпосереднє законодавче закріплення цей принцип дістав у положеннях Конституції України, у ст. 8 якої зазначено, що в Україні визнано та діє принцип верховенства права [2]. Сутність цього загальноправового принципу в положеннях Основного Закону не висвітлено. На цьому положенні акцентував увагу Конституційний Суд України в рішенні у справі за конституційним поданням Верховного

Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень ст. 69 КК України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004. Єдиний орган конституційної юрисдикції постановив, що верховенство права передбачає панування права в суспільстві. Конституційний Суд України визначив, що таке розуміння права не дає підстав для його ототожнення із законом, який іноді може бути й несправедливим, зокрема обмежувати свободу та рівність особи. Справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню. У сфері реалізації права справедливість виявляється в рівності всіх перед законом, відповідності злочину та покарання, меті законодавця й засобах, що обирають для її досягнення. Тому верховенство права, будучи одним з основних принципів демократичного суспільства, передбачає судовий контроль за втручанням у право кожної людини. Суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує захист гарантованих Конституцією та законами України прав і свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб, інтересів суспільства й держави [3].

Згідно з результатами аналізу цього судового рішення, принцип верховенства права безпосередньо пов'язаний з іншими загальноправовими принципами, які реалізують і під час здійснення процесу медіації та надання послуг у цій сфері. Ідеться про такі принципи: законності, рівності, забезпечення судового захисту прав, свобод та інтересів особи від протиправних посягань. Також доречно розглянути й позиції окремих учених щодо сутності принципу верховенства права. Так, на думку В. С. Ковальського, принцип верховенства права має сенс лише в разі, коли право розглядають не як сукупність норм, встановлених державою, а як сукупність правил належного, правил поведінки, комплексу правил, що легітимовані суспільством, ґрунтуються на історично досягнутому рівні соціальної етики. Таке трактування права не дає підстав для його ототожнення із законом, передбачає ідеалізацію приписів держави, підміну волі більшості населення волею державної бюрократії [4, с. 404]. Цілком слушною є й позиція С. В. Шмалені, який вважає, що верховенство права – це

не протиставлення природних прав людини (суб'єктивного права) об'єктивному юридичному праву, а реальне відображення нормальної ситуації випереджувального розвитку природних прав людини (суб'єктивних прав), порівняно з розвитком системи об'єктивного юридичного права та правової системи [5, с. 136].

Принцип верховенства права як принцип процесу медіації та надання послуг у сфері медіації виявляється в тому, що згідно з ним права, свободи й інтереси особи визнано в нашій державі найвищими соціальними цінностями, а тому діяльність компетентних суб'єктів має бути спрямована передусім на недопущення їх порушення, а також на ефективний захист у разі його настання. Цей принцип посідає важливе місце серед інших принципів процесу медіації та надання послуг у сфері медіації, оскільки він є основою, вихідним началом дії більшості правових принципів у цій сфері; визнаний усією міжнародною правовою спільнотою; виявляється у всіх відносинах, урегульованих правом; є сталим орієнтиром, відповідно до якого слід здійснювати законодавче забезпечення процесу медіації та надання послуг у сфері медіації.

Наступним загальноправовим принципом процесу медіації та надання послуг у сфері медіації є законність. Це доволі складна й багатоаспектна категорія, оскільки в юридичній науці так прийнято позначати чималу кількість правових явищ. Зокрема, на думку Ю. В. Піскунова, загальне поняття законності може мати різні значення: це і принцип здійснення державою владних повноважень, і принцип поведінки фізичних осіб у сфері права, а також принцип побудови системи нормативних актів, режим соціально-політичного життя. Законність, зазначає вчений, є різнобічним і багатоаспектним явищем, яке виконує роль принципу, методу та режиму. Водночас законність завжди лишається властивістю різних соціальних явищ, що полягає в їхній відповідності правовим нормам [6, с. 35]. У юридичній довідниковій літературі сутність принципу законності визначають так: верховенство закону; єдність законності; реальність законності; непротиставлення законності доцільності; неминучість відповідальності за правопорушення; зв'язок законності та культурності; зв'язок законності й справедливості [7, с. 77]. Тому категорію «законність» доцільно розглядати з таких аспектів. По-перше, як принцип, відповідно до якого побудовано систему нормативно-правового регулювання, що визначає правові засади функціонування інституту медіації в Україні. По-друге, як принцип поведінки суб'єктів правовідносин у сфері медіації.

Якщо розглядати принцип законності з позицій його практичного застосування, то законність означає, що будь-яке рішення державних і недержавних органів, уповноважених осіб не повинно суперечити чинному законодавству; має бути прийняте в межах компетенції органу або посадової особи, що його приймає; з додержанням необхідної процедури; мусить сприяти створенню, закріпленню або розвитку корисних для суспільства відносин [7, с. 216]. Як і принцип верховенства права, принцип законності законодавчо закріплений на рівні Основного Закону в низці статей: Конституція України має найвищу юридичну силу; закони й інші нормативно-правові акти приймають на підставі Конституції України, мають відповідати їй (ст. 8); чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України; укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України (ст. 9); органи державної влади й органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень і в спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 19) [2].

Отже, принцип законності процесу медіації та надання послуг у цій сфері означає, що суб'єкти цих відносин повинні діяти в межах законодавчих приписів, які закріплені на рівні відповідного нормативно-правового акта відповідно до його юридичної сили. Цей принцип, як і принцип верховенства права, є одним з основоположних принципів функціонування будь-якої правової інституції, а тому без сумніву має бути законодавчо закріплений у положеннях Закону України «Про медіацію» (у разі його прийняття), що необхідно врахувати під час законопроектної роботи.

Важливим загальноправовим принципом процесу медіації та надання послуг у цій сфері слід вважати рівність. У фаховій юридичній літературі акцентують на тому, що рівність слід розглядати як один з основоположних принципів конституційно-правового статусу людини та громадянина. Його закріплено в конституціях і законах більшості країн і в міжнародно-правових актах [8, с. 329]. Слово «рівність» тлумачать як рівне становище людей у суспільстві, що полягає в однаковому ставленні до засобів виробництва та користуванні на рівних засадах політичними і громадянськими правами [7, с. 1224]. Складність цієї категорії засвідчує аналіз філософської літератури, оскільки рівність є характеристикою певного суспільного стану, складовою безлічі соціальних ідеалів. Зазвичай соціальна та

політична рівність пов'язана з володінням рівними правами. Також рівність становить конститутивну ознаку справедливості (рівний підхід). Найважливішою громадською функцією рівності є порівняння соціального та політичного статусів окремих індивідів і груп. Авторський колектив філософського енциклопедичного словника цілком слушно зауважує, що критичний потенціал поняття рівності обумовлює його активну роль в історичному процесі [9, с. 534]. Тобто рівністю прийнято позначати однакове сприйняття індивіда з огляду на володіння ним певних можливостей у конкретних умовах.

Схоже сприйняття рівності прослідковується й у юриспруденції, де мірилом рівності є однакове ставлення до особи щодо наділення її правами в межах відповідних правовідносин. Зокрема, на думку О. Р. Дашковської, правова рівність передбачає рівність вільних і незалежних індивідів, до яких однаковою мірою застосовують право як загальний масштаб поведінки [10, с. 107]. Також правову рівність слід розглядати як: ідеал; загальнолюдську цінність; гарантію правового, політичного та соціального порядку; оцінний критерій відповідності ідеалу та реальності його втілення в конкретній, соціально значущій сфері суспільного життя [11, с. 10]. Тому ми поділяємо позицію Л. Б. Ісмаїлової, згідно з якою рівність – це необхідна фікція, яку буквально не може сприймати ні законодавець, ні ті, на кого спрямована ця рівність. Рівність, на думку вченої, слід вважати загальним поняттям, яке слід розглядати не як рівність статусу суб'єкта правовідносин, а рівність можливостей здійснення ними законних прав і виконання своїх обов'язків [12, с. 22].

Саме такого змісту набуває й закріплення принципу рівності в положеннях Основного Закону, у ст. 24 якого зазначено, що громадяни мають рівні конституційні права та свободи і є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного й соціального походження, майнового становища, місця мешкання, за мовними або іншими ознаками [2]. Схожий зміст принципу рівності було закріплено в більшості нормативно-правових актів, на рівні яких здійснюють правову регламентацію відповідних суспільних відносин. Оскільки досі не прийнято єдиного нормативно-правового акта, який здійснює правову регламентацію процесу медіації та надання послуг у цій сфері, аналіз дії принципу рівності в межах таких правовідносин слід здійснювати в контексті законодавчої роботи.

Так, на відміну від розглянутих вище загальноправових принципів, принцип рівності закріплено майже в усіх проектах Закону України «Про медіацію». Водночас у ст. 6 законопроекту № 7481 встановлено, що принцип рівності сторін означає, що під час здійснення медіації для сторін встановлюють рівний обсяг прав та обов'язків, якщо інше не передбачено домовленостями між ними [13]. На рівні домовленостей сторін дію принципу рівності може бути відмінено, що, з огляду на конституційне закріплення його сутності, є недопустимим. Таке трактування принципу рівності в процесі медіації та надання послуг у сфері медіації є неприйнятним.

У законопроектах № 8137 (ст. 7) та № 10301 (ст. 6) сутність принципу рівності визначено однаково. Зокрема, сторони мають рівні права під час проведення медіації. Забороненим є надання будь-якій стороні медіації привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак [13]. Вважаємо, що таке тлумачення сутності досліджуваного принципу найповніше відповідає конституційним приписам. Однак у цьому разі відбувається майже повне дублювання положень Основного Закону, що є невиправданим з позицій юридичної техніки. Очевидно, саме тому, продовжуючи законопроектну роботу, суб'єкт законодавчої ініціативи дещо спростив визначення принципу рівності процесу медіації та надання послуг у сфері медіації, не звузивши його суті.

Так, у законопроектах № 10301-1 (ст. 7), № 2425а (ст. 7), № 2424-а (ст. 7), № 2480-1 (ст. 7) зазначено, що рівність сторін медіації полягає в тому, що вони мають рівні права й обов'язки. Дискримінація сторін медіації на будь-якій підставі забороняється. Законопроект № 2480 такі положення стосовно рівності сторін медіації доповнює ще одним: медіатор зобов'язаний надавати сторонам медіації однакові за якістю послуги (ч. 3 ст. 6). Вважаємо, що таке доповнення стосується не принципу рівності, а неупередженості медіатора. Безпосередньо в законопроекті № 2480 хоч і йдеться про такий принцип, однак сутність його не висвітлено. Також до зазначених положень щодо принципу рівності процесу медіації та надання послуг у цій сфері в законопроекті № 3665-1 додано, що участь особи в медіації не можна розглядати як визнання такою особою своєї вини чи позовних вимог або як відмову від своїх вимог, зокрема позовних [14]. Таке формулювання, на нашу думку, взагалі не

стосується принципу рівності, а насамперед принципу добровільності участі в медіації. Саме так цей принцип сформульовано в положеннях інших законопроектів.

У законопроекті № 3665, який єдиний з-поміж таких актів 26 листопада 2016 року пройшов перше читання у Верховній Раді України, зовсім не йдеться про дію принципу рівності в процесі медіації та надання послуг у сфері медіації. Оскільки цей законопроект слід розглядати як основний, цю прогалину слід урахувати в законодавчому процесі. Принцип рівності в процесі медіації та надання послуг у сфері медіації необхідно відобразити в його положеннях так: сторони медіації мають рівні права й обов'язки, які не можуть бути піддані жодним обмеженням чи дискримінації з будь-яких підстав.

Висновки. Значення принципів процесу медіації та надання послуг у сфері медіації є надзвичайно важливим, оскільки їх належне формулювання та подальше законодавче закріплення є визначальним кроком на шляху формування цього правового інституту в нашій державі. Сутність аналізованих принципів пропонуємо визначити як сукупність закріплених у нормативно-правовому полі керівних основоположних засад, відповідно до яких виникають і розвиваються процесуальні відносини між сторонами правового конфлікту та посередником у його вирішенні задля його врегулювання на добровільних і взаємовигідних засадах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Могілевський Л. В. Система трудового права України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Л. В. Могілевський. – Харків, 2016. – 409 с.
2. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
3. У справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) [Електронний ресурс] : рішення Конституційного Суду України від 2 листоп. 2004 р. № 15-пн/2004. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>. – Назва з екрана.
4. Популярна юридична енциклопедія / [В. К. Гіжевський, В. В. Головченко, В. С. Ковальський та ін.]. – Київ : Юрінком Інтер, 2002. – 528 с.
5. Шмаленя С. В. Особливості застосування аналогії права при вирішенні юридичних справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / С. В. Шмаленя. – Запоріжжя, 2008. – 238 с.
6. Піскунов Ю. В. Визначення принципу законності діяльності міліції [Електронний ресурс] / Ю. В. Піскунов // Вісник Харківського національного

університету внутрішніх справ. – 2007. – № 38. – С. 31–36. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2007_38_7. – Назва з екрана.

7. Адміністративне право України [Електронний ресурс] : підручник / за ред. Ю. П. Битяка. – Київ : Юрінком Інтер, 2004. – 543 с. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/adminpravo/495-butyak/10125-2004--401-.html>. – Назва з екрана.

8. Юридична енциклопедія : в 6 т. / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін.]. – Київ : Укр. енциклопедія, 1998. – Т. 5 : П–С. – Київ : Юрид. думка, 2003. – 736 с.

9. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – Київ ; Ірпінь : Перун, 2009. – 1736 с.

10. Дашковська О. Р. Правове становище жінки в аспекті гендерної рівності: загальнотеоретичний аналіз : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / О. Р. Дашковська. – Харків, 2008. – 392 с.

11. Иванов А. П. Некоторые вопросы понятия равенства и равноправия / А. П. Иванов // Ученые записки ВЮЗИ. – 1966. – Вып. 14. – С. 11–23.

12. Ісмаїлова Л. Б. Процесуальні та етико-психологічні питання забезпечення рівності сторін в кримінальному судочинстві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Л. Б. Ісмаїлова. – Київ, 2007. – 215 с.

13. Про медіацію [Електронний ресурс] : проект Закону України від 17 груд. 2010 р. № 7481. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=39276&pf35401=180470>. – Назва з екрана.

14. Про медіацію [Електронний ресурс] : проект Закону України від 29 груд. 2015 р. № 3665-1. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57620&pf35401=371748>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Mohilevskiy, L.V. (2016). *Systema trudovoho prava Ukrainy* [System of labor law of Ukraine]. *Doctor's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

2. Konstytutsiia Ukrainy: vid 28 cherv. 1996 r. No. 254k/96-VR [Constitution of Ukraine from June 28, 1996, No. 254k/96-VR]. (n.d.). zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

3. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy "U spravi za konstytutsiinym podanniam Verhovnoho Sudu Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstitutsiinosti) polozhen statti 69 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy (sprava pro pryznachennia sudom bilsh miakoho pokarannia)": vid 2 zhovt. 2004 r. No. 15-rp/2004 [Decision of the Constitutional Court of Ukraine "In the case of the constitutional petition of the Supreme Court of Ukraine on the compliance of the Constitution of Ukraine (constitutionality) with the provisions of Article 69 of the Criminal Code of Ukraine (the case on the imposition of a more lenient punishment by a court)" from October 2, 2004, No. 15-rp/2004]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04> [in Ukrainian].

4. Hizhevskiy, V.K., Holovchenko, V.V., & Kovalskiy, V.S. (et al.). (2002). *Populiarna yurydychna entsyklopediia* [Popular legal encyclopedia]. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

5. Shmalenia, S.V. (2008). *Osoblyvosti zastosuvannia analohii prava pry vyrisnenni yurydychnykh sprav* [Peculiarities of application of analogy of law in solving legal cases]. *Candidate's thesis*. Zaporizhzhia [in Ukrainian].

6. Piskunov, Yu.V. (2007). *Vyznachennia pryntsyphu zakonnosti diialnosti militsii* [Determination of the principle of legality of the activities of the police]. *Visnyk*

Kharkivskoho natsionalnogo universytetu vnutrishnikh sprav, Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs, 38, 31-36. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnvus_2007_38_7 [in Ukrainian].

7. Bytiak, Yu.P. (Ed.). (2004). *Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative Law of Ukraine]*. Kyiv: Yurinkom Inter. Retrieved from <http://radnuk.info/pidrychnuku/adminpravo/495-butyak/10125-2004--401-.html> [in Ukrainian].

8. Shemshuchenko, Yu.S. (Eds.). (et al.). (2003). *Yurydychna entsyklopediia [Legal Encyclopedia]*. (Vols. 5). Kyiv: Ukr. entsyklopediia [in Ukrainian].

9. Busel, V.T. (Eds.). (2009). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]*. Kyiv; Irpin: Perun [in Ukrainian].

10. Dashkovska, O.R. (2008). Pravove stanovyshche zhinky v aspekti hendernoi rivnosti: zahalnoteoretychnyi analiz [Legal status of women in the aspect of gender equality: general theoretical analysis] *Doctor's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

11. Ivanov, A.P. (1966). Nekotorye voprosy poniatii ravenstva i rovnopravii [Some questions of the concept of equality and equality]. *Uchenye zapiski VYuZl, Scientific notes VYUZI*, 14, 11-23 [in Russian].

12. Ismailova, L.B. (2007). Protsesualni ta etyko-psykholohichni pytannia zabezpechennia rivnosti storin v kryminalnomu sudochynstvi Ukrainy [Procedural and ethical and psychological issues of equality of parties in criminal proceedings *Candidate's thesis*]. Kyiv [in Ukrainian].

13. Proekt Zakonu Ukrainy "Pro mediatsiiu": vid 17 hrud. 2010 r. No 7481 [Draft Law of Ukraine "On Mediation of Ukraine" from December 17, 2010, No 7481]. (n.d.). *w1.c1.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=39276&pf35401=180470> [in Ukrainian].

14. Proekt Zakonu Ukrainy "Pro mediatsiiu": vid 29 hrud. 2015 r. No 3665-1 [Draft Law of Ukraine "On Mediation of Ukraine" from December 29, 2015, No 3665-1]. (n.d.). *w1.c1.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57620&pf35401=371748> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 31.07.2018

Suprun H. – Ph.D in Law, Doctoral Student of the Scientific Research Institute of Public Law, Kyiv, Ukraine

The Characteristics of the General Principles of the Mediation Process and Rendering Services in the Field of Mediation

The purpose of the article is based on the analysis of scientific views of scientists and the norms of the current legislation of Ukraine, to give a general description of the principles of the mediation process and the provision of mediation services. It has been determined that the rule of law principle has a close connection with other general principles that are directly expressed in the process of mediation and mediation services. In this case, first of all, we are talking about such principles as: legality, equality, ensuring the judicial protection of the rights, freedoms and interests of the person from unlawful encroachments. It is stressed that the importance of the principles of the mediation process and the provision of services in the field of mediation can not be overemphasized, because their proper formulation and further

legislative consolidation are a decisive step towards the formation of this legal institution in our country. It is substantiated that the principles of the legality and supremacy of the law of the process of mediation and the provision of services in the field of mediation mean that the subjects of these relations must act in accordance with the legislative requirements, which are fixed at the level of the corresponding legal act, taking into account its legal force, are one of the fundamental principles of the functioning of any legal institution, and therefore, without a doubt, should find its legislative consolidation in the provisions of the Law of Ukraine «On Mediation». It is concluded that the essence of the process of mediation and the provision of services in the field of mediation is to define as a set of guiding principles that are enshrined in the regulatory legal field, in accordance with which the procedural relations between the parties of the legal conflict arise and develop their development, and the mediator in resolving it in order to resolve it. on a voluntary and mutually beneficial basis.

Keywords: principle; general principles of law; mediation; provision of services; rule of law; legality; equality.